

სამაგისტრო პროგრამა: ეკონომეტრიკა და მათემატიკური ეკონომიკა

მისანიჭებელი აკადემიური ხარისხი: ეკონომეტრიკისა და მათემატიკურ ეკონომიკის მაგისტრი (MSc in Econometrics and Mathematical Economics)

პროგრამის ხელმძღვანელი: სრული პროფესორი იური ანანიაშვილი

სამაგისტრო პროგრამის საკვალიფიკაციო დანახარებები:

• **მიზანი:**

პროგრამა განკუთვნილია მაღალკვალიფიციური ფართო პროფილის სპეციალისტების მომზადებისათვის, რომლებიც ფლობენ სიღრმისეულ ცოდნას ეკონომიკური თეორიისა და პრაქტიკის სფეროში და უნარი შესწავთ თანამედროვე რაოდენობრივი ანალიზის მეთოდებისა და კომპიუტერული ტექნოლოგიების გამოყენებით განახორციელონ გამოყენებითი და თეორიული კვლევა კონკრეტულ სიტუაციებში ეკონომიკური ანალიზისათვის, პროგნოზირებისათვის, გადაწყვეტილების მიღებისათვის. ასეთი სპეციალისტების მომზადების საჭიროება განპირობებულია არა კონიუნქტურით, რომელიც ცვალებადია, არამედ ობიექტური აუცილებლობით, ვინაიდან მაღალი პროფესიონალიზმის სპეციალისტ-ანალიტიკოსებს, რომლებიც ფლობენ ეკონომიკურ თეორიას და სისტემური ანალიზის ზუსტ მეთოდებთან შესამეზობლად თანამედროვე ინსტრუმენტულ და პროგრამულ საშუალებებს, შეუძლიათ ეკონომიკის სხვადასხვა სფეროში, როგორც პრობლემის დაყენება, ისე გადაწყვეტა და შესრულების ორგანიზაცია.

• **შედეგი**

სამაგისტრო პროგრამის კურსდამთავრებული მიიღებს მაღალხარისხოვან საუნივერსიტეტო მომზადებას როგორც ზოგადთეორიულ, ისე გამოყენებით ეკონომიკურ და ეკონომიკურ-მათემატიკურ დისციპლინებში. კერძოდ, მაკროეკონომიკის, მიკროეკონომიკის, ეკონომეტრიკის სისტემური ანალიზის, ოპტიმალური გადაწყვეტილებების მიღების მეთოდების და ა. შ. კურსების საფუძვლიანი ათვისების შემდეგ სტუდენტი დაეუფლება ცოდნასა და ჩვევებს, რომლებიც აუცილებელია ეკონომიკური და მენეჯერული საქმიანობის სხვადასხვა ასპექტში თეორიული და პრაქტიკული ამოცანების გააზრებისა და გადაწყვეტისათვის. მოცემული პროგრამით მომზადებულ მაგისტრს შეეძლება ეკონომიკური პროცესების თვისობრივი ანალიზი, მათში არსებული რაოდენობრივი კანონზომიერებების დადგენა, შეფასება და რაციონალური (ოპტიმალური) გადაწყვეტილებების გამომუშავება როგორც ცნობილ, ისე ახალ

და უცნობ გარემოში. გარდა ამისა, მაგისტრს შეეძლება სამეცნიერო ეკონომიკური ლიტერატურისა და ეკონომიკური ინფორმაციის ანალიზი და საკუთარი დასკვნებისა და მოსაზრებების წერილობითი და ზეპირი წარმოდგენა.

• **დასაქმების სფეროები:**

სამაგისტრო პროგრამის კურსდამთავრებული ფართო პროფილის სპეციალისტია, რომელსაც შეუძლია იმუშაოს ყველა იმ კერძო და სახელმწიფო სტრუქტურაში, სადაც მოითხოვება ანალიტიკური აზროვნება და ეკონომიკის, მათემატიკის, სტატისტიკის და კომპიუტერული ტექნოლოგიების შესამუშავებელი ცოდნა ეკონომიკურ და მენეჯერულ საქმიანობასთან დაკავშირებული მოვლენებისა და პროცესების შეფასებისათვის (ანალიზისათვის), პროგნოზირებისათვის და გადაწყვეტილებების შემუშავებისათვის. ასეთი შეიძლება იყოს:

ფირმების, კომერციული ბანკების, სადაზღვევო კომპანიების, საინვესტიციო ფონდების და სხვა კერძო ეკონომიკური სტრუქტურების ანალიზის, განვითარების, ეკონომიკური პოლიტიკის შემუშავების და მარკეტინგის განყოფილებები;

- სახელმწიფო, რეგიონული და მუნიციპალური მართვის ორგანოები;
- ეკონომიკური ხასიათის სამეცნიერო-კლევითი და სასწავლო დაწესებულებები.

სამაგისტრო პროგრამაზე მიღების წინაპირობები: სამაგისტრო პროგრამაზე მიღება ხორციელდება თსუ-ში მაგისტრატურაში მიღების წესების შესაბამისად.

სამაგისტრო პროგრამაზე ჩარიცხვის მსურველს უნდა გააჩნდეს ეკონომიკის, მათემატიკის ან ბიზნესის ადმინისტრირების ბაკალავრის ხარისხი. ამასთან, უპირატესობა უნდა მიენიჭოს ისეთ მსურველს, რომელმაც ბაკალავრის ხარისხი მიიღო ეკონომიკური კიბერნეტიკის, ეკონომიკაში მათემატიკური მეთოდების გამოყენების, მათემატიკური ეკონომიკის სპეციალობების (ან სპეციალიზაციების) დამთავრების შემდეგ. სხვა დანარჩენ შემთხვევაში პროგრამაზე ჩარიცხვის მსურველთაგან მიზანშეწონილია, რომ ეკონომიკის და ბიზნესის ადმინისტრირების ბაკალავრებს მაღალი შეფასებებით გავლილი ჰქონდეთ უმღლესი მათემატიკის, ალბათობის თეორიის და ეკონომიკურ-მათემატიკური ხასიათის რომელიმე კურსი, ხოლო მათემატიკის ბაკალავრს- ეკონომიკის (ეკონომიკის პრინციპების) კურსი.

პროგრამაზე ჩაბარების უფლება აქვთ როგორც მიმდინარე წლის ბაკალავრიატის კურსდამთავრებულებს, ისე სამუშაო გამოცდილების მქონე პირებს (წინა წლებში დამთავრებულებს). პროგრამაზე ჩაბარებისას

მიზანშეწონილია მსურველმა წარმოადგინოს შესაბამისი დამადასტურებელი ცნობა სამეცნიერო კონფერენციებში მონაწილეობის, გამოქვეყნებული სამეცნიერო სტატიების ან, კიდევ, საზღვარგარეთის უნივერსიტეტებში სტაჟირების გავლის შესახებ. ეს ფაქტორები მხედველობაში მიიღება მხოლოდ სხვა თანაბარ პირობებში- მსურველების საბიუჯეტო და არასაბიუჯეტო სექტორებზე ჩარიცხვისას.

მიგვაჩნია, რომ სამაგისტრო პროგრამაზე მისაღები გამოცდა უნდა ჩატარდეს წერითი ფორმით მიმართულების მიერ წინასწარ შემუშავებული საგამოცდო პროგრამის შესაბამისად.

სამაგისტრო პროგრამაზე ჩარიცხვის მსურველმა უნდა იცოდეს დამოუკიდებელი მოსაუბრის (B-1) დონეზე ერთ-ერთი სამეცნიერო უცხო ენა.

მაგისტრატურაში მისაღები გამოცდების საკითხები:

1. მოთხოვნა, მოთხოვნის კანონი, მოთხოვნის დეტერმინანტები;
2. მიწოდება, მიწოდების კანონი, მიწოდების დეტერმინანტები;
3. საბაზრო წონასწორობა და მისი ცვლილება;
4. მოთხოვნისა და მიწოდების ელასტიკურობა ფასის მიმართ;
5. ფასის სამთავრობო კონტროლის პოლიტიკა და მისი შედეგები;
6. მომხმარებელთა და მწარმოებელთა სარგებელი ;
7. დაბეგვრითა და სუბსიდირებით გამოწვეული საერთო დანაკარგები;
8. საგადასახადო შემოსავლები გადასახადების ცვლილებისას. ლაფერის მრუდი და „მიწოდების“ ეკონომიკა;
9. ექსპორტიორი და იმპორტიორი ქვეყნების სარგებელი და დანაკარგები;
10. გარეგანი ეფექტები და ბაზრის ეფექტიანობა;
11. გარეგანი ეფექტების დაძლევა კერძო ინიციატივითა და სახელმწიფო პოლიტიკით;
12. წარმოების დანახარჯები მოკლევადიან პერიოდში;
13. წარმოების დანახარჯები გრძელვადიან პერიოდში;
14. ფირმის ქცევა კონკურენტულ ბაზარზე მოკლევადიან პერიოდში;
15. ფირმის ქცევა კონკურენტულ ბაზარზე გრძელვადიან პერიოდში;
16. კონკურენტული ფირმის მიწოდება მოკლე და გრძელვადიანი პერიოდებისათვის;
17. მოგების მაქსიმიზაცია მონოპოლიის პირობებში;
18. სახელმწიფო პოლიტიკა მონოპოლიებთან მიმართებაში;
19. ოლიგოპოლიური ბაზარი. ფირმების ქცევა ოლიგოპოლიურ ბაზარზე;

20. მონოპოლისტური კონკურენცია;
21. შრომაზე მოთხოვნა და შრომის მიწოდება. შრომის ბაზრის წონასწორობა;
22. მომხმარებლის საბიუჯეტო შეზღუდვა. მომხმარებლის უპირატესობები. განურჩევლობის მრუდები;
23. მომხმარებლის ოპტიმალური არჩევანი. შემოსავლებისა და ფასების ცვლილების გავლენა მომხმარებლის არჩევანზე;
24. მთლიანი შიდა პროდუქტის და მთლიანი ეროვნული შემოსავლის (პროდუქტის) გამოთვლა;
25. რეალური და ნომინალური მთლიანი შიდა პროდუქტი; მშპ-ს დეფლატორი; სამომხმარებლო ფასების ინდექსი;
26. მწარმოებლურობა, მისი როლი და დეტერმინანტები. საწარმოო ფუნქცია;
27. ეკონომიკური ზრდა და სახელმწიფო პოლიტიკა;
28. ფინანსური ბაზრები და ფინანსური შუამავლები;
29. დანახოგები და ინვესტიციები;
30. სასესხო კაპიტალის ბაზარი;
31. უმუშევრობა, უმუშევრობის ბუნებრივი დონე;
32. ფულის არსი, ფუნქციები, სახეები, აგრეგატები;
33. საბანკო სისტემა და ფულის მიწოდება. ფულადი მულტიპლიკატორი;
34. ფულის მიწოდება, ფულზე მოთხოვნა და მონეტარული წონასწორობა. მონეტარული პოლიტიკის შედეგები;
35. ინფლაცია, ინფლაციის დანახარჯები. სამთავრობო პოლიტიკა მასთან მიმართებაში;
36. საქონლისა და კაპიტალის საერთაშორისო ნაკადები;
37. ფასები საერთაშორისო გარიგებებში: ნომინალური და რეალური სავალუტო კურსები. მსყიდველობითი უნარის პარიტეტი;
38. ერთობლივი მოთხოვნის მრუდი;
39. ერთობლივი მიწოდების მრუდი;
40. მოკლე და გრძელვადიანი წონასწორობა ერთობლივი მოთხოვნისა და ერთობლივი მიწოდების მოდელში;
41. მონეტარული პოლიტიკის ზემოქმედება ერთობლივ მოთხოვნაზე;
42. ფისკალური პოლიტიკის ზემოქმედება ერთობლივ მოთხოვნაზე;
43. მოკლევადიანი პერიოდის ალტერნატივა ინფლაციასა და უმუშევრობას შორის. ფილიპსის მრუდი.

ლიტერატურა

1. მენქიუ ე. ეკონომიკის პრინციპები. თბილისი, დიოგენე, 2000;
2. სამუელსონი პ., ნორდჰაუსი ვ. ეკონომიკა (ოთხ წიგნად). თარგმანი რუსულიდან. თბილისი, 2000;
3. ხარაიშვილი ე. და სხვები. მიკროეკონომიკა. ლექციების კურსი. თბილისი, უნივერსალი, 2007;
4. Dornbush R. and S. Fisher., Macroeconomics. 6th edition. New York, Mc-Graw-Hill Book Company, 1994. (რუსული თარგმანი: Р.Дорнбуш, С.Фишер, Макроэкономика. Изд-во Московского университета, 1997).
5. Mankiw, N.G., Macroeconomics. Worth, 1999, fourth edition. (რუსული თარგმანი: Н.Г.Мэнкью, Макроэкономика. Изд-во Московского университета, 1994).